

RETNINGSLINJER FOR UTVISNING OG BORTFALL AV SETER I LØITEN ALMENNING

Lov om bygdealmenninger av 19.06.92 som trådte i kraft 1. januar 1993 danner rammen for disse retningslinjer. Forøvrig henvises til bruksreglene for Løiten Almennings. Disse retningslinjer er ment som en konkretisering av hvordan styret vil praktisere loven:

HOVEDMÅL:

Utnytte setrenes ressurser med hovedvekt på beite til beste for de bruksberettigede eiendommer og ivareta setrene som viktige innslag av kulturlandskap i skog og utmark.

STRATEGI:

1. Ta vare på beitemulighetene i seterområdene, også med sikte på et sannsynlig økt behov i framtida.
2. Legge til rette for en bedre utnytting av seterområdene både til beite, utleie av seterhus eller stimulere til annen utnyttelse som kan gi større aktivitet og inntekter fra seterområdene.
3. Vern/videreutvikling av attraktive setermiljøer gjennom en styrt utvikling.
4. I utgangspunkt er all bebyggelse på setervollene å betrakte som seterhus og ved vedlikehold og eventuelle nybygg skal det tas hensyn til dette.
5. Løiten Almennings ønsker at hvert seterområde danner et "vel/seterlag" med en kontaktperson som almenningen kan forholde seg til.

1. BEITERETT

Alle eiendommer med tilliggende bruksrett i almenningen har rett til beite med så stor besetning som kan vinterføs på eiendommen. Forøvrig vises til almenningslov og bruksreglene

2. SETERDRIFT - DEFINISJON:

Med seterdrift menes jordbruksdrift med leveranse av mjølk eller foredla mjølkeprodukter.

3. RETT TIL Å FÅ UTVIST SETER.

"Eiendom med tilliggende bruksrett har rett til å få utvist seter i almenningen, enten alene eller sammen med andre (fellesseter), når det godtgjøres at seter er nødvendig for driften av eiendommen"

Denne retten er lovfestet og faller dermed aldri bort selv om man i en periode uten behov ikke skulle disponere seter.

For å få utvist ny seter - inngjerdet løkke med plass for nødvendige seterhus - må det godtgjøres at setra skal brukes til mjølkeproduksjon med storfe. Det kreves framlagt driftsplan inneholdende investeringsbehov, produksjonsomfang og analyse av økonomien ved tiltaket.

Nedlagte og bortfalte seterløkker søkes utnyttet og hensyn tas til hvor eiendommen evt. tidligere drev seter, hvis det forøvrig ligger tilrette for det. Utvisning foretas av almenningsstyret.

4. BORTFALL AV UTVIST RETT.

Utvist rett til seter faller bort hvis det ikke innen fem år etter utvisningen er opptatt seterdrift overensstemmende med opplysninger gitt i søknaden og eventuelle vilkår som er satt for utvisningen.

5. BORTFALL AV TIDLIGERE OPPTATT SETER

Almenningsloven gir følgende kriterier for når retten til opptatt seter med setervoll og eventuelt tilliggende kulturbeite faller bort:

a) *Ved oppgivelse uten forbehold*

b) *Når setra i et sammenhengende tidsrom av 20 år ikke har vært i bruk til å dekke det jordbruksmessige behov til eiendom med tilliggende bruksrett.*

c) *Når bruksretten for den eiendom seterretten tilligger faller bort.*

For å få beholde tidligere opptatt seter, uansett om denne har eksisterende hus eller ikke, må det godtgjøres at beite på setra skal brukes til jordbruksmessig formål. Setra skal primært være en rasjonell del av husdyrholdet hjemme på gården eller det skal være opprettet en avtale med en annen bruksberettiget om bruk av seterløkka. 20-årsfristen løper ikke når en har avtale med annen bruksberettiget. Avtalen skal godkjennes av almenningstyret.

Dersom det ikke legges fram godtgjøring for slik bruk som beskrevet ovenfor og det er gått 20 år siden setra sist var i bruk disponerer almenningstyret aktuelle arealer fritt under hensyn tatt til skogen og til en hensiktsmessig inndeling og utnyttning av beite.

Eieren av seterhus har rett til å ha dette stående som før også etter at retten til opptatt seter er falt bort, så lenge det vedlikeholdes på forsvarlig måte og tilhører eiendom med tilliggende bruksrett. Seterhusene er en del av gården og kan bare i unntakstilfelle selges separat.

Ved salg av seterhus eller omgjøring av seterhus til fritidsformål skal det opprettes festekontrakt med almenningen på de generelle vilkår og betingelser som gjelder for annen fritidsbebyggelse i området. Almenningstyret vil da kreve refusjon for bruksrettigheter

Der seterhusene er forfalt/borte gis det ikke tillatelse til å sette opp nye seterhus uten dokumentert seterbehov.

For alle setrer skal det inngås en skriftlig avtale med almenningen. Det gis en frist til innen 01.01.2001 å bringe avtaleforholdet i orden. Avtalen med almenningen skal klassifisere setra innen en av følgende alternativer:

1. Seter med tradisjonell seterdrift med leveranse av melk eller foredla melkeprodukter.
2. Seter der seterløkka er inngjerdet som egen enhet eller fellesgjerde og er en rasjonell del av husdyrholdet hjemme på gården.
3. Seter der seterløkka er inngjerdet og brukes av en annen bruksberettiget som en rasjonell del av denne bruksberettigedes husdyrhold. Her må det framlegges avtale med den som skal bruke seterløkka til godkjenning av almenningstyret. Dersom en ikke har bruker av seterløkka kan almenningen hjelpe til med å formidle dette til andre bruksberettigede.

4. Seter der seterløkka ikke holdes i hevd, men seterhusa holdes vedlike. Kan få avtale om førsterett til å ta i bruk seterløkka igjen dersom det oppstår behov som i alternativ 1 eller 2. Seterhusene kan gjerdes inn med en passende tomt på ca 1 dekar.
5. Seterretten oppgis uten forbehold.
6. Seter der seterløkka ikke holdes i hevd. Seterhuset ønskes overført til fritidsformål slik at denne får status som hytte med festekontrakt.

6. HUS OG GJERDER

Det er en forutsetning at all bebyggelse på setrene, seterløkkene og eventuelle gjerder holdes vedlike og at det holdes god orden i/ved hus og på arealer som disponeres.

Bygningsmessig vedlikehold, tilbygg og oppførelse av nye bygninger skal forelegges almenningsstyret for godkjenning før arbeidet settes i verk. Som grunnlag for søknaden legges følgende retningslinjer til grunn:

- Størrelse: Seterhuset skal ikke overstige 65 m²
- Form: Bør ha en enkel firkantet form, ha saltak med vinkler tilpasset andre bygninger i området og ha lave vegger.
- Taktekking: Treflis, torvtak, impregnerte bord, rødbrun takstein og for vedlikehold av eksisterende bygninger godtas også svarte metallplater.
- Kledning utvendig: Stående panel eller håndlaftet tømmer.
- Fargevalg: Mørk brun, gråbrun eller rødbrun farge.
- Vinduer: Små vindusåpninger og eventuelle nye vinduer skal holdes i samme størrelse og form som opprinnelige vinduer i bygget.
- Fundament: Ringmur.

Søknaden til almenningsstyret skal inneholde opplysninger vedrørende de punktene som er nevnt ovenfor og det skal foreligge fasadetegninger

Alle gjerder skal utformes på en slik måte at det ikke er farlig for mennesker og dyr. Skigard anbefales. Piggtråd er ikke tillatt. Ved manglende vedlikehold kan styret forlange gjerdet fjernet på den enkelte bruksberettigedes bekostning. Det er ikke krav om at hver enkelt seterløkke skal være inngjerdet, men at en har gjerder som sikrer en rasjonell bruk av seterområdene.

7. BRUKSRETTYTELSE

Det gjelder samme regler for bruksrettytelser på setrene som ellers. Bruksrettrabatt/-tilskudd gis til dekning av eiendommens jordbruksmessige behov. Bebyggelse og gjerder som ikke tjener jordbruksmessige behov, har ikke krav på ytelse. Etter søknad kan det gis tilskudd til tiltak for å opprettholde kulturlandskapet.

Disse retningslinjer for setre, vedtatt 4. mars 1999 i styresak 30/99,
er med dette trådt i kraft.